

## RTU studiju kurss "Biotehnoloģisko procesu tiesiskais regulējums un bioētika"

32000 Dabaszinātņu un tehnoloģiju fakultāte

**Vispārējā informācija**

Kods	LUK716
Nosaukums	Biotehnoloģisko procesu tiesiskais regulējums un bioētika
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Tālis Juhna - Doktors, Profesors
Mācītbspēks	Iveta Lauva - Zinātniskais asistents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	<p>Studiju kursu īsteno Latvijas Universitāte, kursa izstrādātājs ir Signe Mežinska. Studiju kursā studenti tiks iepazīstināti ar mūsdienu bioētikas pamatprincipiem un to pielietojumu saistībā ar biotehnoloģiju attīstību. Biotehnoloģiju un bioinženierijas kontekstā tiks analizēti nozīmīgākie ētikas jēdzieni, piemēram, ētiskie principi, atbildība u.c. Studiju kursa ietvaros studenti tiks iepazīstināti arī ar teorētisko pamatojumu risku izvērtēšanai un ētisku lēmumu pieņemšanai biotehnoloģiju un bioinženierijas praktiskajā pielietojumā.</p> <p>Pilnu studiju kursa aprakstu skatīt: <a href="https://www.lu.lv/studijas/studiju-celvedis/programmu-un-kursu-katalogi/kursu-katalogs/?tx_lustudycatalogue_pi1[action]=detail&amp;tx_lustudycatalogue_pi1[controller]=Course&amp;tx_lustudycatalogue_pi1[course]=Biol3051">https://www.lu.lv/studijas/studiju-celvedis/programmu-un-kursu-katalogi/kursu-katalogs/?tx_lustudycatalogue_pi1[action]=detail&amp;tx_lustudycatalogue_pi1[controller]=Course&amp;tx_lustudycatalogue_pi1[course]=Biol3051</a>.</p>
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	<p>Studiju kursa mērķis ir nodrošināt iespējas studentiem apgūt ar biotehnoloģiju un bioinženierijas ētisko un tiesisko regulējumu, veidot izpratni par biotehnoloģiju attīstības radītajām ētiskajām problēmām, kā arī attīstīt studentu ētiskās argumentācijas prasmes.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• attīstīt studentu prasmes atpazīt un analizēt bioētikas problēmas biotehnoloģiju un bioinženierijas jomā;</li> <li>• attīstīt studentu spēju izprast un kritiski vērtēt bioētikas idejas un argumentus;</li> <li>• uzlabot studentu kritiskās domāšanas prasmes, risinot biotehnoloģiju un bioinženierijas ētiskās problēmas rakstiski un mutiskās diskusijās.</li> </ul>
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai grupās.</p> <p>Patstāvīgie uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Studēt ar studiju kursa tēmām saistīto literatūru.</li> <li>2. Gatavoties semināru nodarbībām.</li> <li>3. Veikt gadījumu analīzi un gatavot gadījumu prezentācijas.</li> <li>4. Veikt uzdevumus e-studijās.</li> </ol>
Literatūra	<p>Obligātā / Obligatory:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ALLEA (2017). The European Code of Conduct for Research Integrity. Berlin: ALLEA - All European Academies. Brīvpieeja: <a href="https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf">https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf</a>.</li> <li>2. Hughes, J., Hunter, D., Sheehan, M., Wilkinson, S., &amp; Wrigley, A. European Textbook on Ethics in Research. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013. Brīvpieeja: <a href="https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/12567a07-6beb-4998-95cd-8bca103fcf43/language-en">https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/12567a07-6beb-4998-95cd-8bca103fcf43/language-en</a>.</li> <li>3. Kuhse H., Schuklenk U., Singer P. (Eds.) Bioethics: An Anthology, 3rd Edition. Wiley-Blackwell, 2016. Part III "Genetic Manipulation" pp. 173-214; Part VIII "Experimentation with Animals" pp. 521-550 (e-grāmata LU bibliotēkā).</li> </ol> <p>Papildu / Additional:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. CIOMS. (2016). International Ethical Guidelines for Health-related Research Involving Humans. Brīvpieeja: <a href="http://cioms.ch/ethical-guidelines-2016/WEB-CIOMS-EthicalGuidelines.pdf">http://cioms.ch/ethical-guidelines-2016/WEB-CIOMS-EthicalGuidelines.pdf</a></li> <li>2. Council of Europe. (2005). Additional Protocol to the Convention on Human Rights and Biomedicine, concerning Biomedical Research. Brīvpieeja: <a href="http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/195">http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/195</a>.</li> <li>3. Eiropas Padome. (1997). Konvencija par cilvēktiesību un cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā: Konvencija par cilvēktiesībām un biomedicīnu.</li> <li>4. Emanuel, E. J., Grady, C. C., Crouch, R. A., Lie, R. K., Miller, F. G., &amp; Wendler, D. D. (Eds.). The Oxford Textbook of Clinical Research Ethics. Oxford; New York: Oxford University Press, 2011. (e-grāmata EBSCOhost).</li> <li>5. European Commission. (2016). Synthetic biology and biodiversity. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Brīvpieeja: <a href="https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/flca6673-23cd-11e6-86d0-01aa75ed71a1/language-en">https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/flca6673-23cd-11e6-86d0-01aa75ed71a1/language-en</a>.</li> <li>6. Glenn C. I., Lynch H.F. (2014). Human Subjects Research Regulation: Perspectives on the Future, Boston: MIT Press. (e-grāmata).</li> <li>7. Guide for the Care and Use of Laboratory Animals, 8th edition.</li> </ol>
Nepieciešamās priekšzināšanas	Nav nepieciešamas.

**Studiju kursa saturs**

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs

Bioētikas jēdziens, tās vēsture.	2	3	0	0
Pētījumi ar dzīvnieku iesaisti.	4	6	0	0
Genētiski modificēti organismi.	4	6	0	0
Sintētiskās bioloģijas ētiskās problēmas.	2	3	0	0
Biomedicīnas pētījumi ar cilvēku iesaisti.	4	6	0	0
Pētījumi ar cilvēka bioloģisko materiālu.	4	6	0	0
Reproduktīvo tehnoloģiju ētiskie un tiesiskie aspekti.	2	3	0	0
Uzņēmējdarbības ētika.	4	6	0	0
Vides aizsardzības ētika.	4	6	0	0
Biotehnoloģijas un sabiedrība.	2	3	0	0
<b>Kopā:</b>	<b>32</b>	<b>48</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### ***Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana***

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Izprot nozīmīgākās ētikas teorijas un bioētikas pamatprincipus; formulē biotehnoloģiju ētiskā un tiesiskā regulējuma galvenos aspektus; izklāsta nozīmīgākās ētiskās problēmas biotehnoloģiju un bioinženierijas jomā.	Individuālais un grupu darbs semināros. Uzdevumi e - studiju vidē. Rakstisks starppārbaudījums (kontroldarbs). Rakstisks gala eksāmens.
Prot kritiski analizēt ētiskās problēmas biotehnoloģiju pielietojumā; aizstāvēt un pamatot savu viedokli bioētikas diskusijās.	Individuālais un grupu darbs semināros. Uzdevumi e - studiju vidē. Rakstisks starppārbaudījums (kontroldarbs). Rakstisks gala eksāmens.
Spēj identificēt iespējamās ētiskās un tiesiskās problēmas un riskus biotehnoloģiju pielietojumā; īstenot ētiskā un juridiskā regulējuma prasības biotehnoloģiju un bioinženierijas praksē.	Rakstisks gala eksāmens.

### ***Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji***

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Individuālais un grupu darbs eksāmenos	20
Uzdevumi e-studiju vidē	20
Rakstisks starppārbaudījums (kontroldarbs)	30
Rakstisks gala eksāmens	30
<b>Kopā:</b>	<b>100</b>

### ***Studiju kursa plānojums***

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	1.0	1.0	0.0		*	